

Forsøgsuddannelsen industriel design

Vurdering af niveau, relevans og beskæftigelse

Forsøgsuddannelsen industriel design

Vurdering af niveau, relevans og beskæftigelse

2007

Forsøgsuddannelsen industriel design

© 2007 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

EVA sætter komma efter Dansk Sprognævn's anbefalinger, dvs. at der som hovedregel ikke sættes komma foran ledsætninger.

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

ISBN (www) 97-887-7958-440-2

Indhold

Forord	5
1 Indledning	6
1.1 Baggrund og formål	6
1.2 Forsøgsuddannelsen	6
1.3 Organisering	7
1.4 Dokumentation	7
1.5 Konklusion	8
2 Vurdering	10
2.1 Uddannelsens formål og faglighed	10
2.2 Undervisningens vidensgrundlag	11
2.3 Undervisernes ansættelses- og kompetenceforhold	12
2.3.1 Kvalifikationsniveau	13
2.3.2 Engagement i forsøgs- og udviklingsarbejde	15
2.4 Eksamener og prøver	16
2.5 Kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsen	18
2.6 Uddannelsens relevans	19
2.6.1 Kontakt til aftagere	19
2.6.2 Kontakt til dimittender	20
2.7 Beskæftigelsessituationen for dimittender	20
2.7.1 Arbejdsmarkedstilknytning	21
2.7.2 Branchetilknytning 2004 og 2005	22
2.7.3 Arbejdssted	23

Forord

I denne rapport præsenterer Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) resultaterne af vurderingen af forsøgsuddannelsen industriel design. Vurderingen er rekvireret af Undervisningsministeriet og er gennemført i perioden september til december 2007.

Formålet har været at vurdere i hvilket omfang uddannelsen lever op til det faglige indhold og niveau for professionsbacheloruddannelser i Danmark, i hvilket omfang uddannelsen sikrer sin fortsatte relevans, og i hvilket omfang de studerende kommer i beskæftigelse.

Uddannelsen er vurderet i forhold til en række på forhånd definerede kriterier. Formuleringen af kriterierne har taget udgangspunkt i EVA's hidtidige erfaringer med kriteriebaserede evalueringer, herunder akkrediteringer af professionsbacheloruddannelser og ækvivalensvurderinger.

Agi Csonka

Direktør for EVA

1 Indledning

1.1 Baggrund og formål

TEKO blev i 2002 godkendt af Undervisningsministeriet til at udbyde uddannelsen industriel design som en forsøgsuddannelse. Industriel design er en overbygningsuddannelse der varer 1½ år. Efter to forlængelser af forsøgsuddannelsen har uddannelsen i perioden 2002-06 haft fire gennemløb og produceret i alt 134 dimittender. Forsøgsuddannelsen har inden for godkendelsesperioden sidste optag i januar 2008. Undervisningsministeriet har på denne baggrund ønsket en vurdering af forsøgsuddannelsen.

Formålet har været at vurdere i hvilket omfang:

- Uddannelsen lever op til det faglige indhold og niveau for professionsbacheloruddannelser i Danmark
- Uddannelsen sikrer sin fortsatte relevans
- Dimittenderne kommer i beskæftigelse.

De tre formål er opfyldt ved at vurdere om uddannelsen lever op til en række på forhånd definerede kriterier inden for syv udvalgte temaer:

- Uddannelsens formål og faglighed
- Undervisningens vidensgrundlag
- Undervisernes ansættelses- og kompetenceforhold
- Eksamener og prøver
- Kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsen
- Uddannelsens relevans
- Beskæftigelsessituationen for dimittender.

Et nyt koncept for akkreditering af videregående uddannelser på Undervisningsministeriets område er i øjeblikket under udvikling på EVA, men konceptet er endnu ikke klar til at blive anvendt i praksis. Formuleringen af kriterierne har derfor taget udgangspunkt i EVA's hidtidige erfaringer med kriteriebaserede evalueringer, herunder akkrediteringer af professionsbacheloruddannelser (2004-06) og ækvivalensvurderinger. De syv temaer er udvalgt af EVA i samarbejde med Undervisningsministeriet.

1.2 Forsøgsuddannelsen

Uddannelsens formål er at give den studerende teoretiske og praktiske kvalifikationer på et højt fagligt og æstetisk niveau og dermed danne grundlag for umiddelbar udøvelse af en erhvervsfunktion, internationalt såvel som nationalt, inden for designprocessen relateret til modebranchen med udgangspunkt i det valgte speciale. Uddannelsen skal desuden skærpe den kreative, æstetiske og analytiske sans og skabe forudsætninger for videreuddannelse på masterniveau inden for design.

Uddannelsen varer 1½ år og udgør i alt 90 ECTS-point. Den består af en fællesdel (24 ECTS-point), en specialedel (36 ECTS-point), et virksomhedsprojekt (12 ECTS-point) og et afsluttende eksamensprojekt (18 ECTS-point).

Gennem hele studiet veksles der mellem fællesfag og specialefag, projekter og cases. Fællesdelen er beregnet for alle industriel design-studerende uanset speciale og dækker tre emneområder: Design/formgivning, Kommunikation og Design management. På specialedelen foretages en

egentlig specialisering i et på forhånd valgt emne. I 2007 udbyder TEKO fire specialer der hver indeholder en række forskellige fag og projekter:

- Product Design
- Pattern Design
- Brand Management
- Product Management.

Fællesfag, specialefag, virksomhedsprojekt og afsluttende eksamensprojekt er tidsmæssigt placeret således:

15 % fællesfag	30 % specialefag	55 % afsluttende eksamensprojekt
3. semester		
20 % fællesfag	40 % specialefag	40 % virksomhedsprojekt
2. semester		
50 % fællesfag	50 % specialefag	
1. semester		

For at blive optaget på uddannelsen skal man have afsluttet en uddannelse til designteknolog eller en tilsvarende uddannelse, fx uddannelsen lærer og formidler i tekstile fag eller seks semestre fra en designskole, og man skal bestå en optagelsesprøve. Med en afsluttet uddannelse til multimediedesigner eller markedsføringsøkonom kan den studerende søge optagelse på specialerne Brand Management og Product Management. Langt de fleste studerende på industriel design har afsluttet en uddannelse til designteknolog inden de startede på studiet.

1.3 Organisering

Et ekspertpanel har varetaget det faglige ansvar for vurderingens konklusioner. Ekspertpanelet består af to personer der er udpeget af EVA, og panelets sammensætning har været i høring hos TEKO og Undervisningsministeriet:

- Prorektor Jan Uwe Wolff, Vitus Bering Danmark, som har indsigt i arbejdet med kriterier for professionsbacheloruddannelser og blandt andet sidder i Kvalifikationsnævnet for de Tekniske og Teknologiske Mellemlange Videregående Uddannelser.
- Forskningsradiograf Dora Grauballe Zeidler, Center for Funktionelt Integrativ Neurovidenskab, Århus Sygehus, som tidligere har deltaget som ekspert på akkrediteringer af professionsbacheloruddannelser og derfra har erfaring med at vurdere uddannelser ud fra de kriterier der bliver brugt i vurderingen af forsøgsuddannelsen industriel design.

EVA har haft det metodiske ansvar for vurderingsprocessen og har varetaget projektledelsen, herunder kontakten til Undervisningsministeriet, eksperter og uddannelsen. Evalueringskonsulent Christel Sølvhjem har fungeret som projektleder og har gennemført projektet i samarbejde med evalueringskonsulent Snorre Christian Andersen og evalueringsmedarbejder Dina Madsen. Herudover har områdechef Tine Holm bidraget til kvalitetssikring af projektet.

1.4 Dokumentation

Det primære grundlag for vurderingen er en redegørelse fra uddannelsen udarbejdet af repræsentanter fra ledelsen og undervisergruppen inkl. et omfattende skriftligt dokumentationsmateriale. Redegørelsen er udarbejdet på baggrund af en vejledning fra EVA. Som opfølgning på redegørelsen har EVA og ekspertpanelet gennemført en række interviews med uddannelsens ledelse, et bredt udsnit af underviserne og repræsentanter for de studerende, afgangere og dimittender. Interviewene blev gennemført under et besøg på uddannelsen ultimo oktober 2007.

Endvidere anvendes en registerundersøgelse gennemført af Danmarks Statistik som grundlag for vurderingen. Den giver et billede af dimittendernes arbejdsmarkeds- og branchetilknyning og kan anvendes i vurderingen af i hvilket omfang de studerende kommer i beskæftigelse efter endt

uddannelse. Danmarks Statistik har kun kunnet levere data frem til og med 2005, hvorfor det ikke er muligt at give et billede af den helt aktuelle beskæftigelsessituation.

Ekspertpanelet finder det samlede dokumentationsmateriale tilstrækkeligt og fuldt ud dækkende for at kunne vurdere uddannelsen i forhold til de udvalgte kriterier.

1.5 Konklusion

Ekspertpanelet vurderer sammenfattende at forsøgsuddannelsen industriel design opfylder kriterierne for det faglige indhold og niveau for professionsbacheloruddannelser i Danmark, at uddannelsen på tilfredsstillende vis sikrer sin fortsatte relevans, og at de studerende i tilstrækkeligt omfang finder beskæftigelse efter endt uddannelse.

Ekspertpanelet har overordnet et positivt indtryk af uddannelsen der bærer præg af at have en engageret undervisergruppe, et dynamisk studiemiljø og fingeren på pulsen i forhold til erhvervslevets behov. Der er mulige forbedringspotentialer i forhold til at synliggøre den ønskede sammensætning af undervisergruppen, sikre at kontakten til aftagerne afspejler alle fire specialer på industriel design, og udbygge kontakten med dimittenderne.

I det følgende beskrives det hvordan uddannelsen konkret lever op til kriterierne for uddannelsens faglige indhold og niveau, relevans og beskæftigelse.

Uddannelsens formål og faglighed: Der er formuleret et klart formål med uddannelsen som er offentligt tilgængeligt. Uddannelsens faglige profil er understøttet af obligatoriske uddannelses-elementer, og de studerende har mulighed for at profilere deres uddannelse gennem valg af speciale.

Undervisningens vidensgrundlag: Uddannelsen dokumenterer på tilfredsstillende vis inddragelsen af resultater fra international forskning og forsøgs- og udviklingsarbejder, ligesom forskningsmetode og videnskabsteori i tilfredsstillende omfang inddrages i form af et selvstændigt kursus.

Undervisernes ansættelses- og kompetenceforhold: Uddannelsen er opmærksom på sammensætningen af undervisergruppens uddannelses- og erfaringsbaggrund, men kan med fordel udarbejde mere detaljerede retningslinjer for sammensætningen af undervisergruppen på industriel design. Disse retningslinjer bør omhandle såvel uddannelsesbaggrund (og ikke kun i forhold til niveau) som erfaringsbaggrund, både for den enkelte ved fx nyansættelser og for undervisergruppen som helhed. På den måde kan målsætningerne for undervisergruppens sammensætning synliggøres i endnu højere grad.

Uddannelsen lever på nuværende tidspunkt ikke op til kravet om at den samlede undervisergruppe skal have et højere kvalifikationsniveau end afgangsniveauet for uddannelsen. Men da uddannelsen på tilfredsstillende vis lever op til kravene om at have en plan for opkvalificering af underviserne, får uddannelsen en positiv vurdering af kvalifikationsniveauet.

Uddannelsen har i øvrigt defineret forsøgs- og udviklingsarbejde som er knyttet til erhvervslevet, og underviserne deltager i tilfredsstillende omfang heri med henblik på faglig ajourføring.

Eksamener og prøver: Uddannelsen indeholder et bachelorprojekt der er en større selvstændig opgave af et omfang svarende til 18 ECTS-point. Det er tilstrækkeligt dokumenteret at projektet gennemføres så den studerende tilegner sig særlig indsigt i et afgrænset område der er centralt i forhold til professionen, og som ligger inden for den faglige profil. Projektet afrapporteres skriftligt og bedømmes individuelt efter en mundtlig prøve.

Valget af de aktuelle prøveformer er tilstrækkeligt begrundet i uddannelsens formål, og uddannelsen lever op til kravet om at mindst halvdelen af uddannelsen, opgjort i ECTS-point, dokumenteres ved eksterne prøver som samtidig dækker uddannelsens væsentligste områder.

Kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsen: Der foretages løbende og systematisk kvalitetsvurdering og -udvikling af uddannelsen. Kvalitetsarbejdet indeholder en række relevante aktiviteter, og det er sikret at der følges op på evalueringerne.

Uddannelsens relevans: Uddannelsen har generelt et godt og dynamisk samspil med erhvervslivet og en tilfredsstillende kontakt til aftagerne. Underviserne udnytter kontakten til at sikre uddannelsens relevans og aktualitet på tilfredsstillende vis. Der er især god kontakt til mode- og beklædningsbranchen, og uddannelsen kunne med fordel overveje at styrke kontakten til aftagere så den afspejler alle fire specialer på industriel design.

Kontakten til dimittender er tilfredsstillende, men kunne med fordel udbygges med henblik på at få alle dimittendgrupper med. Det er ekspertpanelets vurdering at uddannelsen lever op til kravene i kriteriet om at sikre sin fortsatte relevans og aktualitet gennem løbende kontakt med aftagere og dimittender.

Beskæftigelsessituationen for dimittender: Dimittender finder i tilfredsstillende omfang relevant beskæftigelse selvom det ikke for alle sker umiddelbart efter dimissionen. Beskæftigelsesgraden adskiller sig ikke væsentligt fra lignende uddannelser. Selvom mange umiddelbart efter dimissionen finder beskæftigelse tæt på uddannelsesstedet, finder dimittenderne tilsyneladende med tiden også arbejdssteder i resten af landet.

2 Vurdering

2.1 Uddannelsens formål og faglighed

Kriterium 1

Der skal være formuleret et formål med uddannelsen. Formålet skal være formuleret under hensyntagen til to principper: 1) at de studerende erhverver sig et grundlag for at udøve erhvervsfunktioner og at fungere selvstændigt inden for det eller de professions- eller erhvervsområder som uddannelsen retter sig mod, og 2) at de studerende erhverver sig forudsætninger for videreuddannelse, herunder gennem masteruddannelser og særlige kandidatuddannelser.

I studieordningen for uddannelsen industriel design er formålet beskrevet på denne måde:

Formålet med uddannelsen er at give den studerende teoretiske og praktiske kvalifikationer på et højt fagligt og æstetisk niveau og dermed grundlag for umiddelbar udøvelse af en erhvervsfunktion internationalt såvel som nationalt inden for designprocessen relateret til modebranchen med udgangspunkt i det valgte speciale samt skærpe den kreative, æstetiske og analytiske sans. Uddannelsen skal desuden skabe forudsætninger for videreuddannelse på masterniveau inden for design.

I forhold til den dimension af formålet der omhandler videreuddannelse på masterniveau, gør TEKO opmærksom på at der ikke er nogen master- eller kandidatuddannelser inden for helt det samme fagområde som industriel design i Danmark. Man kan derimod tage en masteruddannelse i blandt andet England, Holland, Tyskland og Australien.

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen lever fuldt ud op til kravene i kriteriet. Der er formuleret et klart formål for uddannelsen hvoraf det fremgår at de studerende erhverver sig grundlag dels for at udøve erhvervsfunktioner, dels for at videreudanne sig. Formålet er offentligt tilgængeligt og fremgår blandt andet af studieordningen og TEKO's hjemmeside.

Kriterium 2

Den faglige profil skal understøttes af obligatoriske uddannelseselementer.

Kriterium 3

Som supplement til uddannelsens obligatoriske uddannelseselementer skal der i det omfang det er relevant, være valgfrie fag der giver mulighed for forskellig profilering af uddannelsen og tjener til udvikling af de studerende.

Forsøgsuddannelsens faglige profil fremgår af studieordningens beskrivelse af uddannelsens fællesdel og specialedel. Fællesdelen er udtryk for kernefagligheden hos en industriel designer og består af tre emneområder:

- Design/formgivning
- Kommunikation

- Design management.

Den studerende kan vælge mellem fire specialer:

- Product Design
- Pattern Design
- Brand Management
- Product Management.

Målene for hvert emneområde og for de fire specialer er beskrevet i studieordningen. For hvert fag eller projekt i fællesdelen eller de fire specialer er kompetencemålene beskrevet i en fagbeskrivelse. Under besøget fortalte underviserne at de er bevidste om at præsentere såvel formål som kompetencemål for de studerende når de starter på et fag eller projekt. Foruden den mundtlige orientering udleverer underviserne en aktivitetsplan eller lektionsplan hvor de studerende blandt andet kan læse om målene for faget eller projektet. Planen tager udgangspunkt i fagbeskrivelsen og skal dels motivere de studerende så de kan mærke at de udvikler sig fagligt, dels synliggøre den faglige relevans. Proceduren er beskrevet i kvalitetshåndbogen og indgår i TEKO's audit af medarbejdere. Under besøget bekræftede de studerende at de modtager information om mål og kompetencemål når de starter på et nyt fag eller projekt. De udtrykte tilfredshed med informationen som de oplever som nyttig.

Gennem hele studiet veksles der mellem specialefag og fællesfag. Fællesdelen svarer til 24 ECTS-point, og specialedelen svarer til 36 ECTS-point. De fire specialer svarer til valgfrie fag på lignende professionsbacheloruddannelser, og for hvert speciale opnås en klar profil.

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen lever op til kravene i begge kriterier. Uddannelsens faglige profil er beskrevet, og det er klart hvad der udgør kernefaglighed og supplerende fagområder. Desuden er der nedskrevne kompetencemål for hvert emneområde og hvert speciale som formidles til de studerende, og det er dermed muligt for den studerende at se hvilke kompetencer uddannelsen giver. Den faglige profil er understøttet af obligatoriske uddannelseselementer, og de studerende har mulighed for at profilere deres uddannelse gennem valg af speciale.

2.2 Undervisningens vidensgrundlag

Kriterium 4

Undervisningens vidensgrundlag skal inddrage resultater af såvel dansk som international forskning samt forsøgs- og udviklingsarbejder.

TEKO oplister i redegørelsen en række elementer som dokumentation for at undervisningens vidensgrundlag inddrager resultater af dansk og international forskning samt forsøgs- og udviklingsarbejder:

- Vidensindsamling og -formidling gennem TEKO's videnscenter for intelligente tekstiler og det kommende videnscenter for design og business. Viden formidles til både undervisere, studerende, virksomheder og andre uddannelsesinstitutioner.
- TEKO's undervisere deltager løbende i efter- og videreuddannelse. Alle undervisere har mulighed for 14 dages kompetenceudvikling årligt, herunder praktik i relevante virksomheder.
- Foredragsholdere holder oplæg om den nyeste viden inden for fagområdet for såvel undervisere (på lærermøder, konferencer, faggruppemøder m.m.) som studerende.
- TEKO's undervisere deltager løbende i diverse udviklingsprojekter.
- Undervisere har deltaget i udveksling med undervisere på udenlandske uddannelsesinstitutioner i blandt andet Holland og Storbritannien.
- TEKO organiserer underviserne i faggrupper hvor viden formidles, udveksles og inkorporeres i uddannelsens fagplaner.

Under besøget fremviste underviserne en række undervisningsmaterialer og pensumlistes der viste at uddannelsen på tilfredsstillende vis inddrager resultater af dansk og international forskning

samt forsøgs- og udviklingsarbejder. Såvel undervisere som studerende beskrev hvordan eksterne foredragsholdere bidrager positivt med inspiration i undervisningen.

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen lever op til kravene i kriteriet. TEKO's videnscenterarbejde vurderes som særligt værdifuldt i den forbindelse. Arbejdet er med til at sikre et opdateret vidensgrundlag for undervisningen.

Kriterium 5

Forskningsmetode og videnskabsteori skal inddrages i uddannelsen så de studerende får mulighed for at følge og anvende forsknings- og udviklingsarbejde inden for fagområdet.

I uddannelsens første semester indgår faget videnskabsteori. Det er et fællesfag for alle fire specialiseringer og svarer til 3 ECTS-point. Ifølge fagbeskrivelsen skal faget kvalificere den studerende til:

- At forstå sit fags erkendelses- og vidensformer (det videnskabelige grundlag, konstruktioner og betingelser for udvikling af ny viden)
- At relatere dette til design, projekter og fagets praksis
- At forstå mulige videnskabsteoretiske og metodiske tilgange til studieretningernes fag, udvikling og anvendelser
- At opnå et omverdensperspektiv på fag og praksis, dvs. aktiv indsigt i fagenes forbindelser i forhold til forskning, natur, samfund og kultur.

Under besøget talte de studerende meget begejstret om faget – også selvom de gav udtryk for at det var et hårdt fag. Faget og undervisningen fik dem til at reflektere over deres praksis og blive bedre til at forklare deres handlinger. De oplevede at de kunne bruge det de havde lært, direkte i opgaveskrivningen da det havde skærpet deres bevidsthed om problemformulering og opstilling af hypoteser. Dette positive billede blev under besøget bekræftet af underviserne. De oplever at faget virker som en øjenåbner for de studerende i forhold til deres omverden og deres forhåndsopfattelser, og at de studerende tænker mere over hvilke metoder de anvender.

Ud over dette fag har TEKO gennemført et samarbejdsprojekt med Vitus Bering Danmark om "Integration af videnskabsteori i professionsbacheloruddannelsen" som blandt andet indeholdt et kursusforløb for undervisergruppen på industriel design. Formålet med projektet har været at undersøge hvordan videnskabsteori kan gøres til en integreret del af undervisningen så det ikke isoleres i et enkelt fag. Projektet er endnu ikke implementeret i praksis.

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen lever op til kravene i kriteriet da både forskningsmetode og videnskabsteori i et tilfredsstillende omfang inddrages gennem eksplicit obligatorisk undervisning. Ekspertpanelet fremhæver at faget videnskabsteori har haft en særdeles positiv indvirkning på de studerende og har været med til at kvalificere dem til et professionsbachelorniveau.

2.3 Undervisernes ansættelses- og kompetenceforhold

Kriterium 6

Der skal være formuleret målsætninger for den ønskede sammensætning af undervisergruppens uddannelses- og erfaringsbaggrund.

TEKO har ikke en samlet beskrivelse af de ønskede målsætninger for sammensætningen af undervisergruppens uddannelses- og erfaringsbaggrund. I TEKO's strategipapir "TEKO – mode- og livsstilsbranchens videnscenter 2012" er der formuleret en række overordnede mål for organisation og medarbejdere hvoraf det blandt andet fremgår at TEKO ønsker at bevare sit branchefokus og sit tværfaglige miljø og løfte og udvikle fagligheden. Det sidstnævnte skal ske ved udviklings-

projekter i samarbejde med virksomheder og vidensmiljøer og ved kompetenceudvikling af medarbejderne.

Derudover har TEKO formuleret en kompetencestrategi for de fastansatte undervisere på den korte videregående uddannelse og overbygningsuddannelsen. I strategien er der stærkt fokus på at opfylde kravet om at mindst halvdelen af underviserne på en professionsbacheloruddannelse skal have et højere kvalifikationsniveau end afgangsniveauet for uddannelsen. TEKO peger selv på at der mangler 10-12 undervisere med en kandidatuddannelse, og udpeger to primære strategier for at opfylde kravet til kvalifikationsniveau, nemlig rekruttering og efteruddannelse. Det fremgår altså af strategien at TEKO er meget opmærksom på at leve op til kravet til en professionsbacheloruddannelse, og at det er målsætningen at sammensætningen af undervisergruppen skal afspejle dette krav.

Under besøget var det tydeligt at såvel ledelsen som underviserne har et billede af den ønskelige sammensætning af undervisergruppens uddannelses- og erfaringsbaggrund. Begge grupper lægger vægt på at underviserne har både relevant praktisk erfaring og et tilfredsstillende uddannelsesniveau inden for de fagområder der er relevante for de fire specialer. Dertil kommer at ledelsen ved nyansættelser gerne ansætter en person der har erhvervs erfaring inden for det område som vedkommende skal undervise i.

Ekspertpanelet vurderer at sammensætningen af undervisergruppen er hensigtsmæssig, og at underviserne generelt har relevant uddannelses- og erfaringsbaggrund i forhold til de områder de underviser i. Det gør de ud fra oversigten over de fastansattes uddannelsesniveau, deltagelse i forsøgs- og udviklingsarbejde, konsulenttydelser og publiceringer og fra de vedlagte CV'er og interviewene under besøget.

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen lever op til kravene i kriteriet om at være opmærksom på sammensætningen af undervisergruppens uddannelses- og erfaringsbaggrund. Ekspertpanelet vil samtidig opfordre TEKO til at udarbejde mere detaljerede retningslinjer for sammensætningen af undervisergruppen på industriel design. Retningslinjerne bør omhandle såvel uddannelsesbaggrund (og ikke kun i forhold til niveau) som erfaringsbaggrund, både for den enkelte ved fx nyansættelser og for undervisergruppen som helhed. På den måde kan målsætningerne for undervisergruppens sammensætning synliggøres i endnu højere grad.

2.3.1 Kvalifikationsniveau

Kriterium 7

Underviserne ved uddannelsen skal samlet set have et kvalifikationsniveau der ligger højere end afgangsniveauet for uddannelsen. Ved kvalifikationsniveau forstås ud over pædagogisk kompetence dokumenteret teoretisk, faglig og/eller professionsmæssig kompetence.

Professionsbachelorbekendtgørelsen fastsætter at underviserne samlet set skal have et højere kvalifikationsniveau end afgangsniveauet for uddannelsen. I professionsbachelorakkrediteringerne 2004-06 var der krav om at mindst 50 % af underviserne skulle have en uddannelse på kandidat- eller masterniveau for at opfylde kriteriet.

TEKO råder over i alt 46 undervisere der underviser på den korte videregående uddannelse til designteknolog og den mellemlange videregående uddannelse til industriel designer. Heraf har 49 % en uddannelse på kandidatniveau, 15 % en uddannelse på bachelorniveau, og 36 % en anden uddannelsesmæssig baggrund, herunder TEKO's egne uddannelser.

På industriel design var i alt 19 undervisere tilknyttet uddannelsen i undervisningsåret 2006/07. Blandt disse undervisere havde:

- 32 % en uddannelse på kandidatniveau
- 10 % en uddannelse på bachelorniveau
- 58 % en anden uddannelsesmæssig baggrund, herunder TEKO's egne uddannelser.

Ud over de fastansatte undervisere var der i samme undervisningsår tilknyttet 16 eksterne undervisere til industriel design hvoraf fem havde en uddannelse på kandidatniveau.

I redegørelsen pointerer TEKO at der er sket en markant udvikling på dette område de seneste år. For få år siden var det kun en mindre del af de fastansatte undervisere der havde en kandidatgrad – nu er andelen 49 %. Udviklingen er blandt andet sket gennem nyansættelser hvor otte ud af ni har haft en uddannelse på masterniveau. Desuden er fire fastansatte undervisere i gang med en masteruddannelse.

TEKO vil gerne øge andelen af undervisere med en masteruddannelse, men det er ikke alle undervisere der har lige let ved at finde en relevant masteruddannelse.

TEKO's undervisere inden for design og konstruktion har enten en kandidatuddannelse fra en af designskolerne eller en af TEKO's egne (tidligere) uddannelser til fx tekstiltekniker eller modelkonstruktør. De undervisere der har en af TEKO's egne uddannelser, er kendetegnet ved en solid brancheerfaring, men har ikke naturlige overbygningsmuligheder på masterniveau i Danmark. For at ændre på dette har TEKO indgået en aftale med Manchester Metropolitan University om at TEKO's ansatte inden for konstruktionsområdet har adgang til to af universitetets masteruddannelser (MSc Clothing Product Development og MSc International Fashion Marketing).

For underviserne inden for det merkantile område og i engelsk gælder det at næsten alle har en kandidatuddannelse, og der er ikke grund til særlige tiltag her.

Undervisere inden for det produktions- og branchespecifikke område og undervisere i værkstedsfagene er kendetegnet ved en omfattende erhvervs erfaring og en produktfaglig specialviden, men et uddannelsesniveau som ligger under det krævede. For denne gruppe findes der heller ikke nogen umiddelbart relevante masteruddannelser.

Det kan konkluderes at den primære årsag til at en stor del af underviserne ikke har det fornødne uddannelsesmæssige kompetenceniveau, er den manglende mulighed for videreuddannelse på masterniveau inden for flere af underviserens fagområder på nuværende tidspunkt. TEKO understreger dog i redegørelsen at de undervisere som ikke har det formelle kompetenceniveau, er værdifulde for TEKO da de bidrager med praktisk og teknisk viden og undervisning som er uvurderlig for de studerende.

Ekspertpanelet konstaterer at forsøgsuddannelsen ikke på nuværende tidspunkt lever op til kravet i kriteriet om underviserens kvalifikationsniveau. Da uddannelsen imidlertid lever op til kravene i det følgende kriterium om at have en plan for opkvalificering af underviserne, "neutraliseres" kriteriet, og det indgår ikke i den samlede vurdering af uddannelsen.

Kriterium 8

Hvis ikke en betydelig del af underviserne har formelle kvalifikationer der ligger højere end afgangsniveauet for uddannelsen (det vil sige uddannelser på master-, kandidat- eller ph.d.-niveau), skal der være sat initiativer i gang med henblik på at flere undervisere kan erhverve sådanne kvalifikationer.

TEKO er opmærksom på at man ikke lever op til Undervisningsministeriets krav om at minimum 50 % af underviserkorpset skal have en uddannelse på kandidatniveau. TEKO angiver i sin kompetencestrategi at det er en klar målsætning at underviserens kvalifikationsniveau på længere sigt kommer til at leve op til kravene i bekendtgørelsen. For at opfylde denne målsætning har TEKO formuleret to primære og en sekundær strategi. De primære strategier er *rekruttering* og *efteruddannelse*, mens den sekundære strategi er *kategorial omplacering*.

I forhold til rekruttering angiver TEKO at de formelle kriterier for nyansættelse både på KVU- og MVU-uddannelser er en kandidatuddannelse eller tilsvarende. Dette krav må dog vejes op mod andre hensyn som fx erhvervs erfaring, hvorfor det ikke altid er muligt at ansætte en person med

en kandidat- eller mastergrad. De seneste års nyansættelser viser imidlertid at det har været muligt at finde egnede ansøgere med en kandidat- eller masteruddannelse. Otte ud af ni nyansatte har således haft en uddannelse på kandidatniveau. Under besøget bekræftede underviserne at TEKO prioriterer ansøgere med en kandidat- eller mastergrad ved nyansættelser, men underviserne pointerede også at man skal være opmærksom på ikke at nedprioritere erfaringsbaggrunden.

I forhold til efteruddannelse eller videreuddannelse har TEKO som nævnt under kriterium 7 igangsat initiativer til opkvalificering af de nuværende medarbejdere. TEKO har indgået en aftale med Manchester Metropolitan University om at TEKO's ansatte inden for konstruktionsområdet har adgang til to af universitetets masteruddannelser (MSc Clothing Product Development og MSc International Fashion Marketing). Dette vil i fremtiden kunne give undervisere som på nuværende tidspunkt ikke har mulighed for videreuddannelse i Danmark, det fornødne uddannelsesmæssige kompetenceniveau. Fire undervisere er p.t. i gang med en masteruddannelse, og TEKO har det mål at otte medarbejdere skal gennemføre et masterforløb frem til 2010.

I forhold til kategorial omplacering overvejer TEKO at opslå stillinger som kan deles mellem undervisning og videnscenterarbejde. Tanken er at de undervisere der ansættes som konsulenter med deltidsundervisning, ikke tæller med i statistikken for de 50 % af underviserne der skal have en kandidat- eller mastergrad. Dette er dog en sekundær strategi, og TEKO fremhæver selv efter- og videreuddannelse som mest givende for institutionen da de så kan fastholde en række erfarne undervisere med en solid viden om branchen, produkterne og de studerende. Samtidig vil denne strategi give underviserne en værdifuld indsigt i mulighederne for videreuddannelse af TEKO's professionsbacheloror.

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen med den nuværende indsats lever op til kravet i kriteriet om at igangsætte initiativer der sikrer et øget kvalifikationsniveau for de undervisere der ikke har formelle kvalifikationer der ligger højere end uddannelsens afgangsniveau. TEKO's fokus på ansættelse af undervisere med en kandidat- eller mastergrad bidrager til at hæve det uddannelsesmæssige kvalifikationsniveau, men ekspertpanelet understreger behovet for til stadighed at sikre at underviserne også har den fornødne erfaringsbaggrund.

2.3.2 Engagement i forsøgs- og udviklingsarbejde

Kriterium 9

Uddannelsen skal have defineret forsøgs- og udviklingsarbejde i relation til erhvervslivet/professionen og have tilknyttet undervisere der deltager i sådanne aktiviteter.

TEKO har vedlagt beskrivelser af en række forsøgs- og udviklingsarbejder i tilknytning til erhvervslivet og professionen. Som eksempel kan nævnes et projekt om uddannelsesudvikling inden for design hvor målsætningen er at udvikle en specialisering der imødekommer møbel- og interiørvirksomheders kompetencebehov. I dette projekt deltog tre undervisere fra industriel design. Et andet eksempel er en række projekter igangsat af Miljøstyrelsen i 1999 der skal støtte udviklingen og afsætningen af miljøvenlige tekstilprodukter. I disse projekter deltog to undervisere fra industriel design.

Ekspertpanelet vurderer på baggrund af undvisernes engagement i de ovennævnte eksempler samt beskrivelserne af de andre forsøgs- og udviklingsarbejder at uddannelsen lever op til kravene i kriteriet om at have defineret forsøgs- og udviklingsarbejde i relation til erhvervslivet og professionen og at have tilknyttet undervisere der deltager i aktiviteterne.

2.4 Eksamener og prøver

Kriterium 10

Uddannelsen skal indeholde et bachelorprojekt der er en større selvstændig opgave, og som har et omfang svarende til mindst 10 ECTS-point. Projektet skal gennemføres så den studerende tilegner sig særlig indsigt i et afgrænset emne/område/problem der er centralt i forhold til professionen, og som ligger inden for den faglige profil.

Kriterium 11

Det afsluttende eksamensprojekt skal afrapporteres skriftligt og desuden bedømmes ved en mundtlig prøve. Der skal gives en samlet karakter for det skriftlige eksamensprojekt og den mundtlige præstation ved prøven. Prøven skal være individuel.

Kriterium 12

De studerende skal bedømmes individuelt.

Ifølge studieordning for industriel design er der to eksamener i løbet af uddannelsen: et virksomhedsprojekt (kaldet New Business Development) på 2. semester og et afsluttende eksamensprojekt på 3. semester.

Virksomhedsprojektet tilrettelægges så det dækker et bredt udsnit af fag og projekter på fællesdelen og specialedelen på 1. og 2. semester. Projektet gennemføres som et gruppeprojekt hvor studerende fra mindst to forskellige specialer skal være repræsenteret. Projektet formuleres sammen med en given virksomhed, og de studerende skal i samarbejde med virksomheden udarbejde innovative løsningsforslag som kan øge virksomhedens muligheder for at skabe nye forretningsområder. Projektet tæller 12 ECTS-point og skal bestå inden den studerende kan tilmelde sig det afsluttende eksamensprojekt. Bedømmelsen af de studerende er individuel.

Uddannelsen afsluttes med et eksamensprojekt som tæller 18 ECTS-point, og som er en skriftlig opgave med en mundtlig prøve. Det skriftlige projekt kan udarbejdes individuelt eller i grupper, men den mundtlige prøve foregår individuelt. Formålet med det afsluttende eksamensprojekt er ifølge studieordningen og eksamensreglementet at "dokumentere at den studerende har erhvervet sig æstetiske, teoretiske og praktiske kvalifikationer på et højt fagligt niveau for umiddelbar udøvelse af en erhvervsfunktion med udgangspunkt i det valgte speciale internationalt såvel som nationalt". Kompetencemålet er ifølge fagbeskrivelsen at den studerende skal kunne "analysere, vurdere, løse og forsvare en problemstilling på et professionelt niveau".

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen lever op til kravene i alle tre kriterier. Det afsluttende eksamensprojekt kan sammenlignes med et bachelorprojekt på en professionsbacheloruddannelse. Eksamensprojektet har et omfang på 18 ECTS-point, hvilket er noget over de krævede 10 ECTS-point. Den studerende tilegner sig særlig indsigt i et afgrænset område der er centralt i forhold til professionen og inden for den faglige profil. Eksamensprojektet afrapporteres skriftligt og bedømmes mundtligt ved en prøve. Der gives en samlet karakter for den skriftlige og mundtlige præstation, og prøven er individuel.

Kriterium 13

Prøveformerne skal være begrundet i uddannelsens formål.

Virksomhedsprojektet består af en skriftlig opgave med et mundtligt forsvar. Opgavens problemstilling formuleres og løses i samarbejde med en given virksomhed. Projektet indledes med et virksomhedsbesøg eller et virksomhedsindlæg. Eksaminationen foretages af en eksaminator, en

ekstern censor og en repræsentant for virksomheden. Den mundtlige prøve har en varighed på 70 minutter hvoraf 25 minutter er afsat til votering.

Det afsluttende eksamensprojekt er en individuel opgave som består af en skriftlig og en mundtlig del. Det mundtlige forsvar er på 75 minutter hvoraf 20 minutter er afsat til votering. Eksamination foretages af en eksaminator og to eksterne censorer.

Som faglig begrundelse for de valgte prøveformer angiver TEK0 i redegørelsen at den studerende skal kunne dokumentere sine evner til at anvende de tillærte teorier og metoder inden for professionen i en praksisnær opgavesituation. Særligt virksomhedsprojektet lægger op til at den studerende dokumenterer sine kompetencer i en praksisnær situation.

Den pædagogiske begrundelse for de valgte prøveformer er at prøverne tager udgangspunkt i konkrete problemstillinger fra livsstilsbranchen. Dette gælder særligt i forbindelse med virksomhedsprojektet hvor virksomheden er med til at formulere en problemstilling. De studerende skal i opgaveløsningen arbejde ud fra en helhedstematisk metode hvor grundprincippet er at man gennem fordybelse i enkelttilfælde eller temaer får indsigt i fagets problemstillinger samt erkendelses- og begrundelsesmetoder.

Begge eksamensopgaver er udviklet sådan at de foruden at være eksamensopgaver i høj grad også er en læringsproces for de studerende.

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen lever op til kravet i kriteriet om at uddannelsens prøveformer er begrundet i uddannelsens formål. Ekspertpanelet fremhæver som særligt positivt at de studerende i eksamensprojekterne skal tage udgangspunkt i en konkret problemstilling fra erhvervslivet og ikke en problemstilling udarbejdet af uddannelsesstedet. Virksomhedsprojektet på 2. semester har derudover den fordel at det udformes og gennemføres i samarbejde med praksisfeltet, og at de studerende derigennem har mulighed for at få indblik i hvordan virksomhederne arbejder.

Kriterium 14

Mindst halvdelen af uddannelsen opgjort i ECTS-point skal dokumenteres ved eksterne prøver. De eksterne prøver skal dække uddannelsens væsentlige områder. Ved eksterne prøver forstås prøver som bedømmes af eksaminator(er) og af en eller flere censorer der er beskikket af Undervisningsministeriet.

Af fagbeskrivelserne fremgår det at såvel virksomhedsprojektet som det afsluttende eksamensprojekt bedømmes af en eksaminator og en eller to eksterne censorer. Af fagbeskrivelserne fremgår det endvidere at alle fællesfag og specialefag indgår i virksomhedsprojektet og det afsluttende eksamensprojekt.

Censorerne udvælges i overensstemmelse med Undervisningsministeriets bekendtgørelse om censorinstitutionen for visse videregående uddannelser. Ifølge bekendtgørelsen skal censorkorpset sammensættes så det dækker alle de fag eller fagområder der indgår i uddannelsen, og de ansættelsesområder som uddannelsen sigter mod. Censorerne beskikkes af Undervisningsministeriet.

I redegørelsen beskrives uddannelsens krav til beskikkede censorer. For at blive beskikket censor skal man have: a) indgående kendskab til uddannelsens forudsætninger, mål og metoder, b) specifik kompetence inden for et eller flere af uddannelsens faglige delområder og c) viden om uddannelsens anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagerens situation og behov. Uddannelsen har udarbejdet en skabelon for indstilling af censorer hvori censorkompetencerne er oplistet.

Bekendtgørelsen fastsætter også at mindst en tredjedel af censorerne i censorkorpset skal have deres hovedbeskæftigelse uden for de institutioner der udbyder videregående uddannelser, men

på et af de ansættelsesområder som uddannelsen sigter mod. På industriel design er stort set alle censorer fra ansættelsesområdet, og kun meget få fra en uddannelsesinstitution.

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen lever op til kravene i kriteriet. Mindst halvdelen af uddannelsen, opgjort i ECTS-point, dokumenteres ved eksterne prøver da der er ekstern censur på begge eksamener. Dertil kommer at de eksterne prøver dækker alle fag i fællesdelen og specialdelen og dermed opfylder kriteriets krav om at dække uddannelsens væsentligste områder.

2.5 Kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsen

Kriterium 15

Institutioner der udbyder professionsbacheloruddannelser, skal løbende foretage kvalitetsvurderinger og -udvikling af uddannelsen/uddannelserne.

TEKO har i 2007 foretaget en analyse af sine evalueringsaktiviteter og har efterfølgende revideret evalueringsaktiviteterne og udviklet en ny evalueringsmodel bestående af:

- Elevtilfredshedsundersøgelse (i ulige år) efterfulgt af et fokusgruppemøde (med seks studerende og to dimittender i arbejde) der skal belyse og uddybe undersøgelsens resultater
- Medarbejdertilfredshedsundersøgelse (ulige år) efterfulgt af et fokusgruppemøde (med otte-ti fastansatte medarbejdere) der skal belyse og uddybe undersøgelsens resultater
- Ekstern evaluering, dels censorevaluering efter hver eksamen med ekstern bedømmelse, dels andre evalueringer i Undervisningsministeriets regi
- Forløbsevaluering på alle forløb over otte lektioner der som minimum gennemføres ved afslutning af semestret
- TEKO's selvevaluering hvert andet år.

Derudover gennemfører TEKO audit af medarbejdere fire gange årligt for at sikre at kvalitetsstyringssystemet er implementeret i organisationen. Hver afdeling auditeres en gang om året. Det munder ud i en auditrapport med evt. angivelser af medarbejderens forbedringsforslag eller udviklingsmuligheder.

TEKO har formuleret en evalueringspolitik hvori formålet er beskrevet:

Evaluering på TEKO skal sikre at TEKO til enhver tid kan stimulere mode- og livsstilsbranchen med de nødvendige kompetencer og kvalifikationer inden for og på tværs af de relevante fagområder – evaluering på TEKO skal sikre dialogen mellem medarbejder og studerende ift. udvikling af kompetencer, kvalifikationer og trivsel på TEKO.

Målsætningen er at:

- Inddrage TEKO's interessenter (beskrevet som studerende, medarbejdere, censorer og Undervisningsministeriet) i både udvikling, ajourføring og gennemførelse af uddannelserne
- Styrke dialogen med TEKO's interessenter
- Sikre relevante og tidssvarende uddannelser
- Sikre medarbejderes og studerendes trivsel på TEKO.

Under besøget bekræftede de studerende at der gennemføres evaluering ved afslutningen af hvert projekt eller fag. Her udfylder de et spørgeskema om deres tilfredshed med undervisningens metode og indhold og med underviserens indsats. De får ingen direkte tilbagemelding på evalueringernes resultater, men de er sikre på at der følges op da de kan konstatere at der sker ændringer i undervisningen. En af de studerende havde for eksempel taget samme fag to gange og kunne se forbedringer af de forhold der var blevet kritiseret første gang. De studerende taler også med studerende på semestret over eller under dem selv og kan konstatere at der sker forbedringer.

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen lever op til kravene i kriteriet da uddannelsen foretager løbende og systematisk kvalitetsvurderinger og -udvikling af uddannelsen. TEKO's kvalitetsarbejde indeholder en række relevante aktiviteter, og det er sikret at der følges op på evalueringerne. Dertil kommer at de studerende under besøget gav konkrete eksempler på at der bliver fulgt op.

2.6 Uddannelsens relevans

Kriterium 16

Uddannelsen skal sikre sin fortsatte relevans og aktualitet gennem løbende kontakt med aftagere og dimittender.

2.6.1 Kontakt til aftagere

TEKO har kontakt til aftagere gennem flere forskellige kanaler. TEKO er en uddannelsesinstitution rettet mod en bestemt branche og med en branchebestyrelse. I branchebestyrelsen er der repræsentanter fra Dansk Textil & Beklædning, Teknisk Landsforbund, 3F, Ledernes Hovedorganisation, Herning Kommune, Region Midtjylland samt personale og studerende fra TEKO.

Forsøgsuddannelsen industriel design er udviklet i tæt samarbejde med branchen og er i løbende dialog med branchevirksomhederne for at sikre at uddannelsen til stadighed bliver tilpasset markedets behovene.

Et andet element som danner grundlag for udvikling af både nye og eksisterende uddannelser på TEKO, er den såkaldte TEKO-analyse som gennemføres hvert andet år. Den er en analyse af branchens førende virksomheders fremadrettede strategier inden for markedsudvikling, målgruppe, produktudvikling, distribution, forsyningskæder, produktionskoncepter, organisationsstruktur og kompetencebehov. Analysen baserer sig på en række kvalitative interviews med forskellige virksomheder – i 2007 medvirkede 29 virksomheder. Medarbejdere fra TEKO foretager interviewene. Formålet er at indsamle viden om mode- og livsstilsbranchen og skabe et overblik over fremtidige medarbejder- og kompetencebehov. Resultaterne af analysen formidles gennem en rapport og diskuteres i faggrupperne. Fagbeskrivelserne revideres i det omfang analysen viser nye eller ændrede betingelser eller prioriteringer for de enkelte fagområder.

Som nævnt i afsnit 2.3 er de tilknyttede censorer på industriel design fra aftagerområdet. TEKO lægger ifølge redegørelsen vægt på at censorerne netop kommer fra relevante brancher og dermed har viden om hvilke kompetencer de studerende har brug for i erhvervslivet. TEKO vurderer at dette er et væsentligt element i sikringen af en tidssvarende og relevant uddannelse i forhold til branchens behov.

Kontakten mellem undervisere og aftagere foregår i forbindelse med udvikling af uddannelser, i forbindelse med forsøgs- og udviklingsarbejde og også i forbindelse med virksomhedsprojektet på 6. semester. Her er underviserne i kontakt med virksomheder i kraft af deres rolle som vejleder for de studerende.

Videnscentrene er endnu en kanal for kontakt til aftagere. Her indsamles og formidles viden om metoder, modeller, uddannelsesmuligheder, produkter og materialer samt erfaringer inden for området til blandt andet virksomheder.

Under besøget bekræftede såvel undervisere som studerende og dimittender at der er en god kontakt mellem TEKO og forskellige aftagere. De studerende fremhævede især eksterne foredragsholdere som en vigtig kilde til information om branchen og det senere arbejdsliv. Dimittenderne fortalte at der havde været kontakt til aftagerne allerede inden dimissionen, og at TEKO havde formidlet denne kontakt. Underviserne gav eksempler på hvordan de gennem kontakt til aftagere kunne tilføre uddannelsen aktualitet og relevans.

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen har en omfattende kontakt til aftagerne, og at de udnytter kontakten til at sikre uddannelsens relevans og aktualitet på tilfredsstillende vis. Kontakten er især god til mode- og beklædningsbranchen, og TEKO kunne med fordel overveje at styrke kontakten til aftagere inden for blandt andet Brand Management. Ekspertpanelet anser det for væsentligt at kontakten til aftagere afspejler alle fire specialer på industriel design.

2.6.2 Kontakt til dimittender

Af redegørelsen og dokumentationen fremgår det at TEKO's kontakt til dimittenderne primært drejer sig om deres beskæftigelsessituation efter dimission. TEKO foretager blandt andet en beskæftigelsesundersøgelse baseret på en rundringning til de færdiguddannede. TEKO har endvidere en jobbørs som er en gratis service for virksomheder der søger nye medarbejdere, og for TEKO's dimittender. Dimittenderne kan stå i jobbørsen hvis de er ledige eller arbejder i et tidsbegrænset vikariat. I jobbørsen kan de præsentere sig selv og deres kvalifikationer med henblik på at få kontakt til virksomheder der søger nye medarbejdere. To gange om året kontaktes jobbørsens tilmeldte for at få ajourført deres oplysninger.

Derudover har TEKO etableret et iværksætterhus kaldet TEKO Seeds hvor unge iværksættere har mulighed for at leje lokaler. Formålet er ifølge TEKO at fremme iværksætterkulturen blandt unge med en uddannelsesmæssig baggrund inden for mode- og livsstilsbranchen. TEKO Seeds har plads til 12 iværksættere ad gangen, og det er husets formål at skabe gode betingelser og perspektiver for færdiguddannede så de får lyst til at etablere sig i det midtjyske område – og på den måde kan danne basis for et kreativt og ungt miljø i området. Der er i øjeblikket én dimittend fra industriel design med i TEKO Seeds.

I TEKO's nye evalueringsmodel som omtales i afsnit 2.5, er der lagt op til at der hvert andet år skal gennemføres en tilfredshedsundersøgelse blandt de studerende. Tilfredshedsundersøgelsen skal derefter følges op af et fokusgruppemøde med seks studerende og to dimittender i arbejde. Ekspertpanelet undrer sig over at fokusgruppen alene omfatter dimittender i arbejde da de lediges tilfredshed med uddannelsen også kan indeholde værdifuld information. Dertil kommer at to dimittender er en meget lille gruppe, og TEKO kunne overveje om det ikke ville være hensigtsmæssigt at oprette en særskilt fokusgruppe for dimittender.

Under besøget fortalte ledelsen at uddannelsens dimittender ofte deltager i forbindelse med åbent hus-arrangementer og optræder som foredragsholdere på uddannelsen. Dertil kommer at uddannelsens branchekontakter ofte er dimittender fra uddannelsen. På den måde er dimittenderne med til at give uddannelsen viden som kan bruges til at sikre uddannelsens relevans og aktualitet.

Ekspertpanelet vurderer at forsøgsuddannelsen lever op til kravet om løbende kontakt til uddannelsens dimittender. TEKO kunne dog med fordel overveje at udbygge kontakten så blandt andet fokusgruppeinterviewet dækker en større gruppe. Det er ekspertpanelets vurdering at uddannelsen lever op til kravene i kriteriet om at sikre sin fortsatte relevans og aktualitet gennem løbende kontakt med aftagere og dimittender.

2.7 Beskæftigelsessituationen for dimittender

Kriterium 17

Uddannelsens dimittender skal i tilfredsstillende omfang finde relevant beskæftigelse i erhverv eller videreuddannelse.

Dette afsnit fokuserer på beskæftigelsessituationen for dimittender fra 2003 og 2004. Det undersøges om de dimittender som er i beskæftigelse, har fundet arbejde inden for en uddannelsesrelevant branche, og i hvilken region deres job er placeret. Resultaterne kommer fra en registerundersøgelse gennemført af Danmarks Statistik i forbindelse med denne vurdering. Danmarks Stati-

stik har kun kunnet levere data frem til og med 2005, hvorfor det ikke er muligt at give et billede af den helt aktuelle beskæftigelsessituation.

Forsøgsuddannelsen industriel design er en relativt ny uddannelse der har eksisteret siden 2002, og registerundersøgelsen omfatter derfor kun dimittender fra to årgange. I undersøgelsen indgår 31 personer dimitteret i 2003 og 38 personer dimitteret i 2004. Ved brug og ikke mindst fortolkning af denne rapport's tabeller er det vigtigt at være opmærksom på at små variationer i absolutte tal medfører relativt store procentvise udsving. I de tilfælde hvor der ikke er oplysninger om alle personer, udelades de uoplyste af procentberegningerne. Derfor vil antallet af personer i de forskellige beregninger og tabeller variere.

På baggrund af beskæftigelsesundersøgelsen og den indsamlede dokumentation vurderer ekspertpanelet at forsøgsuddannelsen lever op til kravene i kriteriet om at uddannelsens dimittender i tilfredsstillende omfang finder relevant beskæftigelse i erhverv eller videreuddannelse. Langt den største del af dimittenderne finder arbejde umiddelbart efter endt uddannelse, og beskæftigelsesgraden er ikke væsentligt lavere end den man finder blandt dimittender fra andre uddannelser inden for samme felt. Det er ikke muligt på baggrund af oplysningerne fra Danmarks Statistik at identificere andelen af dimittender som er under uddannelse.

Af de dimittender som er i beskæftigelse, er mere end 80 % i uddannelsesrelevant beskæftigelse, og selvom dimittenderne i høj grad finder beskæftigelse i uddannelsesstedets nærområde, finder dimittenderne med tiden også beskæftigelse i de øvrige dele af landet.

2.7.1 Arbejdsmarkedstilknytning

Registerundersøgelsen giver et billede af dimittendernes såkaldte socioøkonomiske status¹ i 2004 og 2005 der angiver den overordnede tilknytning til arbejdsmarkedet. Den status der udgør den længste periode det pågældende år, registreres. I den følgende gennemgang fokuseres der først på arbejdsmarkedstilknytningen for dimittenderne fra 2003 og derefter på arbejdsmarkedstilknytningen for dimittenderne fra 2004.

Tabel 1
Arbejdsmarkedstilknytning for dimittender fra 2003

	2004		2005	
	Antal	Procent	Antal	Procent
I beskæftigelse	20	65	20	67
Arbejdsløs	7	22	4	13
Andet*	4	13	6	20
I alt	31	100	30	100

Kilde: Danmarks Statistik.

*Andet dækker over modtagere af sygedagpenge, orlovsydelse, uddannelsesgodtgørelse mv. samt kategorien "Andre".

Af tabel 1 fremgår det at 65 % af dimittenderne fra 2003 var i beskæftigelse i 2004, mens 22 % var arbejdsløse. De resterende 13 % modtog enten uddannelsesgodtgørelse, sygedagpenge, orlovsydelse eller andet.

I 2005 er andelen af arbejdsløse faldet fra 22 % til 13 %. Dette har dog ikke ført til en stigning i andelen af beskæftigede da antallet af personer i beskæftigelse er det samme som i 2004. Derimod er antallet af personer som modtager uddannelsesgodtgørelse, sygedagpenge, orlovsydelse eller andet, steget.

¹ Opgørelsen over den socioøkonomiske status følger Danmarks Statistiks Socioøkonomiske Klassifikation (SO-CIO2).

Tabel 2
Arbejdsmarkedstilknytning for dimittender fra 2004

	2005	
	Antal	Procent
I beskæftigelse	24	65
Arbejdsløs	10	27
Andet*	3	8
I alt	37	100

Kilde: Danmarks Statistik.

* Andet dækker over modtagere af sygedagpenge, orlovsydelse, uddannelsesgodtgørelse mv. samt kategorien "Andre".

Tabel 2 viser at 65 % af dimittenderne fra 2004 var i arbejde året efter dimissionen, mens 27 % var arbejdsløse. Beskæftigelsessituationen året efter dimissionen for dimittender fra 2004 ligner altså beskæftigelsessituationen året efter dimissionen for dimittenderne fra 2003.

I forhold til dimittendernes arbejdsmarkedstilknytning er arbejdsløshedsprocenten hos de to årgange i 2005 samlet set 21 %. Sammenlignet med andre uddannelser inden for samme felt er dette ikke en høj arbejdsløshedsprocent. Det er dog stadig relevant at beskæftige sig med grundene til at en femtedel af dimittenderne ikke er i arbejde. En del af forklaringen kan være at de dimittender som indgår i registerundersøgelsen, er henholdsvis første og andet hold af dimittender fra uddannelsen. Det er sandsynligt at der blandt denne gruppe er en stor andel af arbejdsløse da uddannelsen og dens specialer er nye og branchens kendskab til uddannelsen dermed ikke er stort.

TEKO peger selv på to andre forklaringer på arbejdsløshedsstallet, nemlig at en stor andel af dimittenderne er kvinder i den fødedygtige alder, og at der er tradition for freelancearbejde inden for branchen. Freelancere er ofte ansat i kortere projektforbøb og kan derfor figurere i statistikken som arbejdsløse.

Dimittenderne og aftagerne gjorde opmærksom på at kendskabet til uddannelsen tilsyneladende varierer i forhold til de fire specialer. De pegede blandt andet på at de første dimittender med speciale i Brand Management havde sværere ved at finde relevant arbejde end det var tilfældet for dimittender med speciale i Pattern Design som ligner den tidligere (og for aftagerne velkendte) konstruktøruddannelse. Billedet er dog allerede ved at ændre sig i takt med at flere dimittender kommer i arbejde hvorved branchens kendskab til alle fire specialer øges.

Foreningen af skoleledere ved de tekniske skoler gennemførte i første halvdel af 2006 en undersøgelse af beskæftigelsessituationen for dimittender fra de tekniske KVVU og MVU. Undersøgelsen omfattede dimittender fra januar 2005. Af de 38 udsendte skemaer til dimittender fra industriel design blev 29 besvaret. Det betyder at 24 % af dimittenderne ikke indgår i undersøgelsen. Undersøgelsen viser at 79 % af de deltagende dimittender fra industriel design var i job et år efter deres dimission mens 10 % var under uddannelse, 7 % var ledige, og de resterende 4 % tilhørte kategorien "Andet". Dette indikerer en stigende beskæftigelsesgrad, men det er vanskeligt at drage konklusioner eller sammenligne resultaterne med registerundersøgelsen, dels på grund af det store frafald, dels på grund af dataindsamlingsmetodernes forskellighed. I undersøgelsen blev dimittenderne desuden spurgt om de anvendte uddannelsen i deres job, og til dette svarede alle de beskæftigede bekræftende.

2.7.2 Branchetilknytning 2004 og 2005

I dette afsnit beskrives fordelingen af de brancher, som dimittenderne finder beskæftigelse i.²

² Opgørelsen af brancher følger Danmarks Statistiks standardgrupperinger fra Dansk Branchekode for 2003 (DB 03). Personer tildeles en branchekode hvis de har været i beskæftigelse i løbet af året, uanset hvor længe. Man placeres i den branche man har været i beskæftigelse inden for i længst tid det pågældende år.

Tabel 3
Branchetilknytning for dimittender fra 2003

Branche	2004		2005	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Fremstilling af beklædningsartikler samt tilbehør	5	20	5	21
Engroshandel med beklædning og tilbehør	13	52	12	50
Detailhandel med beklædningsartikler	0	0	2	8
Andre relevante brancher*	2	8	2	8
Ikke-uddannelsesrelevant branche**	5	20	3	13
I alt	25	100	24	100

Kilde: Danmarks Statistik.

* Andre relevante brancher dækker over fx arbejde inden for undervisning, formgivning og industrielt design og reklamebureauvirksomheder.

** Ikke uddannelsesrelevant branche dækker primært over arbejde inden for sundheds- og velfærdsinstitutioner.

Af tabel 3 fremgår det at 80 % af dimittenderne fra 2003 var ansat inden for en uddannelsesrelevant branche i 2004. Branchetilknytningen viser dog alene den branche den pågældende arbejder inden for, og ikke hvilken arbejdsfunktion den enkelte har. De resterende 20 % arbejdede i 2004 i en ikke-uddannelsesrelevant branche. Disse personer er primært beskæftiget inden for sundheds- og velfærdsinstitutioner som plejehjem og andre sociale institutioner.

Ser man på situationen i 2005 for samme gruppe dimittender, er der tegn på mindre ændringer. 87 % er i 2005 beskæftiget inden for en uddannelsesrelevant branche, hvilket tyder på en mindre stigning i forhold til 2004. Antallet af personer som arbejder inden for en ikke-uddannelsesrelevant branche, er faldet til 12 %. Der er med andre ord to personer færre i en ikke-uddannelsesrelevant branche i 2005 end i 2004.

Tabel 4
Branchetilknytning for dimittender fra 2004

Branche	2005	
	Antal	Procent
Fremstilling af beklædningsartikler samt tilbehør	1	4
Engroshandel med beklædning og tilbehør	16	57
Detailhandel med beklædningsartikler	3	11
Andre relevante brancher*	6	21
Ikke-uddannelsesrelevant branche**	2	7
I alt	28	100

Kilde: Danmarks Statistik.

* Andre relevante brancher dækker over fx arbejde inden for undervisning, formgivning og industrielt design og reklamebureauvirksomheder.

** Ikke uddannelsesrelevant branche dækker primært over arbejde inden for sundheds- og velfærdsinstitutioner.

Af tabel 4 fremgår det at 93 % af dimittenderne fra 2004 var beskæftiget inden for en uddannelsesrelevant branche i 2005.

Samlet set var 90 % af alle dimittenderne i 2005 beskæftiget inden for en uddannelsesrelevant branche. I betragtning af uddannelsens relativt korte levetid vurderer ekspertpanelet at andelen af dimittender der finder uddannelsesrelevant beskæftigelse, er tilfredsstillende.

2.7.3 Arbejdssted

Registerundersøgelsen indeholder endvidere oplysninger om hvor i landet dimittenderne finder beskæftigelse. Dette er interessant i forhold til i hvor høj grad TEKO har været i stand til at udvide kendskabet til uddannelsen blandt aftagerne, og i hvor høj grad der er tale om en lokal uddannelse.

Tabel 5
Arbejdssted i 2005 fordelt på regioner

Region	Dimittender 2003		Dimittender 2004	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Hovedstaden og Sjælland	8	33	4	14
Midtjylland	9	38	18	64
Nordjylland	0	0	0	0
Syddanmark	7	29	6	22
I alt	24	100	28	100

Kilde: Danmarks Statistik.

Af tabel 5 fremgår det at 38 % af dimittenderne fra 2003 arbejdede i Region Midtjylland og dermed tæt på uddannelsesstedet i 2005. Til sammenligning arbejdede 33 % i Region Hovedstaden eller Region Sjælland³, og 29 % i Region Syddanmark.

Ser man på dimittenderne fra 2004, tegner der sig et noget andet billede: Hele 64 % er beskæftiget i Region Midtjylland i 2005, mens kun 14 % arbejder i Region Hovedstaden eller Sjælland, og 22 % arbejder i Region Syddanmark.

Tallene viser altså at dimittenderne søger længere væk fra uddannelsesstedet jo længere tid der går fra deres dimission. Tallene viser også at der ikke er tale om en lokal uddannelse.

³ Region Hovedstaden og Region Sjælland er slået sammen for at sikre enkeltpersoners anonymitet.